

Wymagania edukacyjne z języka polskiego dla klasy V

rok szkolny 2022/23

Ocena celująca

Uczeń:

- Biegłe posługuje się zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami, zarówno w rozwiązywaniu problemów teoretycznych, jak i praktycznych
- Proponuje rozwiązania oryginalne, wykraczające poza materiał programowy
- Bezbłędnie buduje wypowiedzi ustne i pisemne, odznaczające się dojrzałością myślenia
- Potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości
- Wyraża własne poglądy
- Bierze udział w konkursach i osiąga w nich sukcesy
- Podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach szkolnych
- Kreatywnie, samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania

Ocena bardzo dobra

Kształcenie literackie i kulturowe	Kształcenie językowe	Tworzenie wypowiedzi	Samokształcenie
Uczeń: bardzo dobrze zna treść wszystkich lektur obowiązkowych; bez trudu i trafnie omawia elementy świata przedstawionego; wyodrębnia obrazy poetyckie;	Uczeń: bezbłędnie rozpoznaje części mowy: czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówek, liczebnik, przyimek, spójnik i określa ich funkcję w tekście; zawsze odróżnia części mowy odmienne od	Uczeń: uczestniczy w rozmowie na zadany temat, wydziela jej części; tworzy logiczną, semantycznie pełną i	Uczeń: doskonali ciche i głośne czytanie; doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji;

<p>rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach; rozpoznaje utwór jako legendę/ mit/ opowiadanie/ nowelę/ dziennik/ pamiętnik/ powieść i wskazuje jego cechy gatunkowe; zna i bezbłędnie rozpoznaje: epitet, porównanie, przenośnię, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, pytanie retoryczne, powtórzenie oraz określa ich funkcje; omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu: tytułu, podtytułu, motta, puenty; rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź: strofę, wers, liczbę sylab w wersie, refren, rym; barwnie opowiada o wydarzeniach fabuły i ustala ich kolejność, rozumie ich wzajemną zależność; odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcję w tekście; w ciekawy sposób charakteryzuje podmiot liryczny, narratora, bohaterów; zawsze wskazuje bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy; bezbłędnie rozróżnia narrację pierwszoosobową od trzecioosobowej;</p>	<p>nieodmiennych; dostrzega rolę czasownika, rozpoznaje formy nieosobowe; rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego w odpowiednich częściach mowy; oddziela temat fleksyjny od końcówki; stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych; poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki, rozumie ich rolę w opisach i stosuje w odpowiednich kontekstach; nazywa i rozpoznaje części zdania: podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik; rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu, wyróżnia człon nadrzędny i podrzędny; rozpoznaje typy wypowiedzi ze względu na cel wypowiedzi i je stosuje; rozpoznaje typy wypowiedzi: zdanie pojedyncze, złożone podrzędnie i współrzędnie, równoważnik zdania, rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce; przekształca konstrukcje składniowe; używa stylu odpowiedniego do sytuacji komunikacyjnej; rozpoznaje związki frazeologiczne, rozumie ich znaczenie oraz stosuje w wypowiedziach;</p>	<p>uporządkowaną wypowiedź; stosuje odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycje i układ graficzny; rozumie role akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi; dokonuje selekcji informacji; tworzy spójne wypowiedzi: dialog, opowiadanie, opis, list, sprawozdanie, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, kartka pocztowa; tworzy plan twórczy i odtwórczy; tworzy opowiadanie związane z treścią utworu; rozróżnia współczesne formy komunikatów (e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje; wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach.</p>	<p>korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje; korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego; rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji; poznaje życie kulturalne swojego regionu; rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do prezentowania własnych zainteresowań.</p>
---	---	--	---

<p>trafnie określa tematykę oraz problematykę utworu; wskazuje i omawia wątek główny oraz wątki poboczne; nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst; objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach; przedstawia własne rozumienie tekstu i je objaśnia; w interpretacji tekstów wykorzystuje doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze; wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera; identyfikuje wypowiedź jako tekst: informacyjny/ publicystyczny/ reklamowy; dostrzega relacje między częściami wypowiedzi; odróżnia informacje ważne od drugorzędnych, fakty od opinii; rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego; świadomie i z uwagą odbiera filmy, spektakle, programy radiowe i telewizyjne (adresowane do dzieci i młodzieży).</p>	<p>rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące, rozumie ich funkcje w tekście; rozdziela synonimy i antonimy, stosuje we własnych wypowiedziach; identyfikuje tekst jako komunikat; rozdziela typy komunikatu: informacyjny/ literacki/ reklamowy/ ikoniczny; określa sytuacje komunikacyjną; rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji; rozumie pojęcia: głoska, litera, sylaba; stosuje intonację poprawną ze względu na cel wypowiedzi; pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni; poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, nawiasu.</p>		
---	--	--	--

Ocena dobra

Kształcenie literackie i kulturowe	Kształcenie językowe	Tworzenie wypowiedzi	Samokształcenie
<p>Uczeń:</p> <p>zna treść wszystkich lektur obowiązkowych;</p> <p>omawia elementy świata przedstawionego; wyodrębnia obrazy poetyckie;</p> <p>rozpoznaje fikcję literacką;</p> <p>rozdziela i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach;</p> <p>rozpoznaje utwór jako legendę/ mit/ opowiadanie/ nowelę/ dziennik/ pamiętnik/ powieść i wskazuje jego cechy gatunkowe;</p> <p>rozpoznaje: epitet, porównanie, przenośnię, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, pytanie retoryczne, powtórzenie oraz określa ich funkcje;</p> <p>omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu: tytułu, podtytułu, motta, puenty;</p> <p>rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź: strofę, wers, liczbę sylab w wersie, refren, rym;</p> <p>opowiada o wydarzeniach fabuły i ustala ich kolejność, rozumie ich wzajemną zależność;</p> <p>odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcję w tekście;</p>	<p>Uczeń:</p> <p>rozpoznaje części mowy: czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik, przymimek, spójnik i określa ich funkcję w tekście;</p> <p>odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych;</p> <p>dostrzega rolę czasownika, rozpoznaje formy nieosobowe;</p> <p>rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego w odpowiednich częściach mowy;</p> <p>oddziela temat fleksyjny od końcówki;</p> <p>stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych;</p> <p>poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki;</p> <p>nazywa i rozpoznaje części zdania: podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik;</p> <p>rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu, wyróżnia człon nadrzędny i podrzędny;</p> <p>rozpoznaje typy wypowiedzi ze względu na cel wypowiedzi i je stosuje;</p> <p>rozpoznaje typy wypowiedzi: zdanie pojedyncze, złożone podrzędnie i współrzędnie, równoważnik zdania,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>uczestniczy w rozmowie na zadany temat, wydziela jej części;</p> <p>tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź;</p> <p>stosuje odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycje i układ graficzny;</p> <p>zna zasady budowania akapitów;</p> <p>dokonuje selekcji informacji;</p> <p>tworzy spójne wypowiedzi: dialog, opowiadanie, opis, list, sprawozdanie, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, kartka pocztowa;</p> <p>tworzy plan twórczy i odtwórczy;</p> <p>tworzy opowiadanie związane z treścią utworu;</p> <p>rozdziela współczesne formy komunikatów</p>	<p>Uczeń:</p> <p>doskonali ciche i głośne czytanie;</p> <p>doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji;</p> <p>korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje;</p> <p>korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego;</p> <p>rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji;</p> <p>poznaje życie kulturalne swojego regionu;</p> <p>rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do prezentowania własnych zainteresowań.</p>

<p>charakteryzuje podmiot liryczny, narratora, bohaterów; wskazuje bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy; rozdziela narrację pierwszoosobową od trzecioosobowej; określa tematykę oraz problematykę utworu; wskazuje i omawia wątek główny oraz wątki poboczne; nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst; objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach; przedstawia własne rozumienie tekstu i je uzasadnia; w interpretacji tekstów wykorzystuje własne doświadczenia; wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera; identyfikuje wypowiedź jako tekst: informacyjny/ publicystyczny/ reklamowy; dostrzega relacje między częściami wypowiedzi; odróżnia informacje ważne od drugorzędnych, fakty od opinii; rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego; świadomie i z uwagą odbiera filmy, spektakle, programy radiowe i telewizyjne</p>	<p>rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce; przekształca konstrukcje składniowe; używa stylu odpowiedniego do sytuacji komunikacyjnej; rozpoznaje związki frazeologiczne, w większości rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach; rozdziela synonimy i antonimy, stosuje we własnych wypowiedziach; identyfikuje tekst jako komunikat; rozdziela typy komunikatu: informacyjny/ literacki/ reklamowy/ ikoniczny; określa sytuacje komunikacyjną; rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji; rozumie pojęcia: głoska, litera, sylaba; stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni; poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, nawiasu.</p>	<p>(e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje; wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach.</p>	
---	--	---	--

(adresowane do dzieci i młodzieży).			
-------------------------------------	--	--	--

Ocena dostateczna

Kształcenie literackie i kulturowe	Kształcenie językowe	Tworzenie wypowiedzi	Samokształcenie
<p>Uczeń:</p> <p>zna treść lektur obowiązkowych; omawia elementy świata przedstawionego; rozpoznaje fikcję literacką; rozdziela i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach; rozpoznaje utwór jako legendę/ mit/ opowiadanie/ nowelę/ dziennik/ pamiętnik/ powieść; rozpoznaje: epitet, porównanie, przenośnię, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, pytanie retoryczne, powtórzenie; rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź: strofę, wers, liczbę sylab w wersie, refren, rym; opowiada o wydarzeniach fabuły i ustala kolejność zdarzeń; odróżnia dialog od monologu; charakteryzuje podmiot liryczny, narratora, bohaterów; wskazuje bohaterów głównych i drugoplanowych; określa tematykę utworu; wskazuje i omawia wątek główny oraz</p>	<p>Uczeń:</p> <p>rozpoznaje części mowy: czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik; rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego w odpowiednich częściach mowy; stopniuje przymiotniki i przysłówki; nazywa części zdania: podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik; rozpoznaje typy wypowiedzi ze względu na cel wypowiedzi i je stosuje; rozpoznaje typy wypowiedzi: zdanie pojedyncze, złożone podrzędnie i współrzędnie, równoważnik zdania; używa stylu odpowiedniego do sytuacji komunikacyjnej; w większości rozumie znaczenie dosłowne wyrazów w wypowiedzi; rozpoznaje związki frazeologiczne; podaje przykłady synonimów; identyfikuje tekst jako komunikat; identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi; rozpoznaje niewerbalne środki</p>	<p>Uczeń:</p> <p>uczestniczy w rozmowie na zadany temat; tworzy logiczną wypowiedź; stara się tworzyć wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie, opis, list, sprawozdanie, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, kartka pocztowa; tworzy plan twórczy i odtwórczy; tworzy opowiadanie związane z treścią utworu; rozdziela współczesne formy komunikatów (e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje; opowiada o przeczytanym tekście; wygłasza krótki tekst z pamięci.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>doskonali ciche i głośne czytanie; korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach; poznaje życie kulturalne swojego regionu; korzysta z biblioteki szkolnej.</p>

<p>watki poboczne; nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst; objaśnia znaczenia dosłowne w tekstach; przedstawia własne rozumienie tekstu; wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach; określa temat tekstu; dostrzega tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie; rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego; z uwagą odbiera filmy, spektakle, programy radiowe i telewizyjne (adresowane do dzieci i młodzieży).</p>	<p>komunikacji; dzieli wyraz na głoski, litery, sylaby; stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym; stara się używać znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, nawiasu.</p>		
---	--	--	--

Ocena dopuszczająca

Kształcenie literackie i kulturowe	Kształcenie językowe	Tworzenie wypowiedzi	Samokształcenie
<p>Uczeń: z pomocą nauczyciela omawia elementy świata przedstawionego; rozdziela elementy realistyczne i fantastyczne w utworach; rozpoznaje strofę i wers; opowiada o wydarzeniach fabuły; opowiada o bohaterach czytanych utworów; wskazuje w utworze bohaterów głównych;</p>	<p>Uczeń: z pomocą nauczyciela rozpoznaje części mowy: czasownik, rzeczownik, przymiotnik; stara się stosować w wypowiedzi poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych; z pomocą nauczyciela rozpoznaje zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące; w większości rozumie znaczenie dosłowne</p>	<p>Uczeń: uczestniczy w rozmowie na zadany temat; stara się tworzyć wypowiedzi w znanych mu formach gatunkowych: dialog, opowiadanie, opis, list, sprawozdanie, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie,</p>	<p>Uczeń: doskonali ciche i głośne czytanie zachęcany przez nauczyciela; sporadycznie korzysta z biblioteki szkolnej.</p>

<p>określa tematykę utworu; nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst; stara się określić temat tekstu; dostrzega tytuł; wie, czym jest adaptacja utworu literackiego.</p>	<p>wyrazów w wypowiedzi; podaje przykłady synonimów; stara się identyfikować nadawcę i odbiorcę wypowiedzi; rozpoznaje niewerbalne środki komunikacji; dzieli wyraz na głoski, litery, sylaby; stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym; stara się używać znanych mu znaków interpunkcyjnych.</p>	<p>życzenia, kartka pocztowa; opowiada o przeczytanym tekście; wygłasza krótki tekst z pamięci.</p>	
---	--	---	--

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą
- Nawet z pomocą nauczyciela nie potrafi wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności
- Nie wykonuje zadań i poleceń nauczyciela
- Zaniedbuje wykonywanie prac domowych
- Nie opanował techniki głośnego i cichego czytania
- Nie stosuje w wypowiedziach pisemnych zasad ortograficznych
- Nie bierze udziału w rozmowach na dany temat